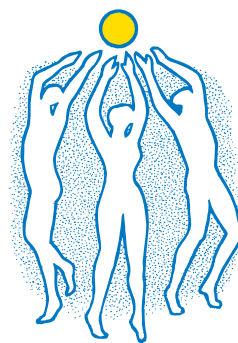

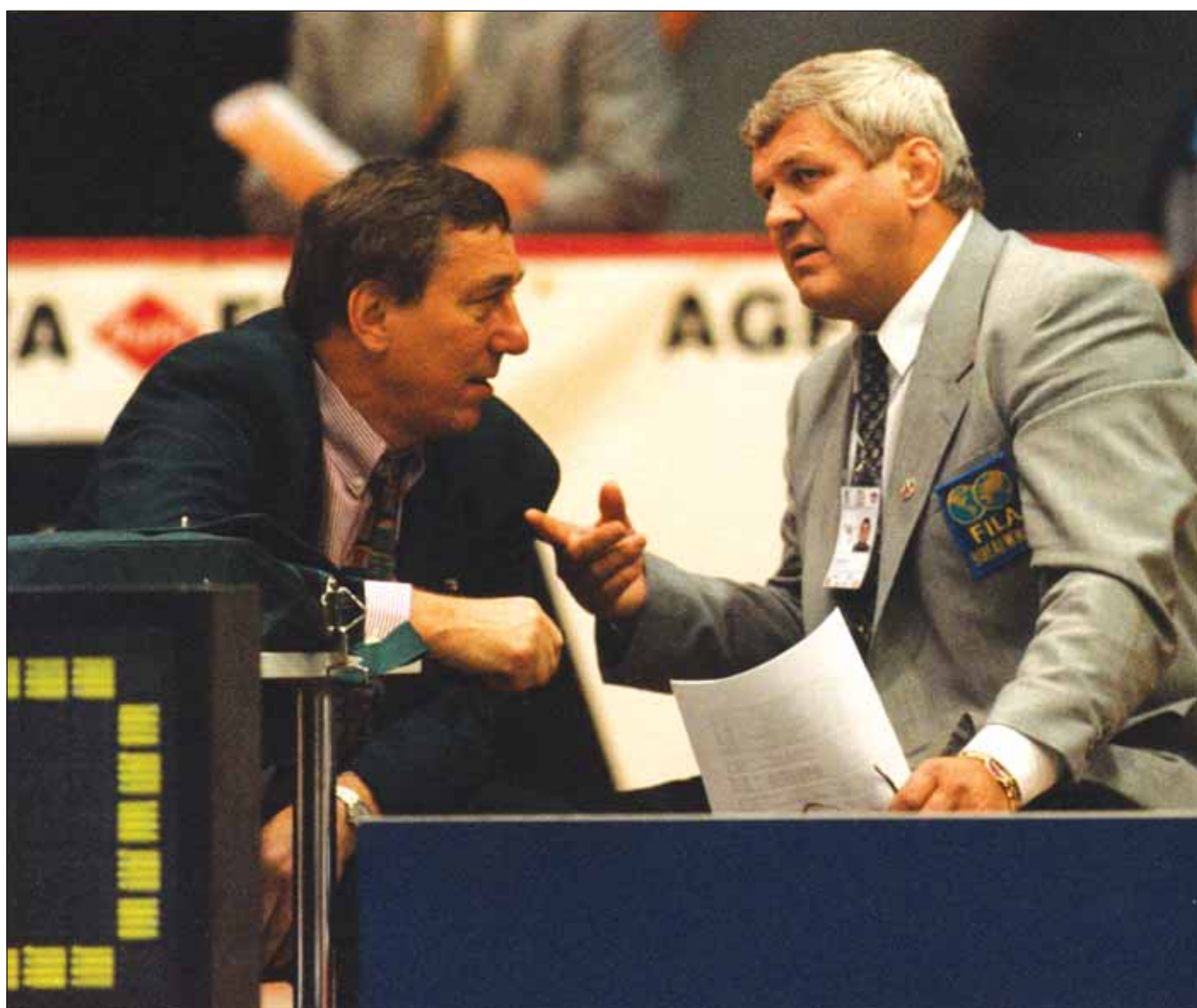

Idrottsarvet

Nr 42 - Årgång 22 - 2007

ÖREBRO LÄNS IDROTTHISTORISKA SÄLLSKAP

Vår gäst den 14 november, Pelle Svensson. Här tillsammans med FILA-presidenten Rapy Martinetti från Schweiz.

Styrelseledamöter i ÖLIS verksamhetsåret 2007-08

Ordförande

Rolf Hallgren
Stallgatan 19, 702 26 Örebro
Tel: 019-33 18 15, Mobil: 070-27 06 221
E-post: rolf.hallgren@comhem.se

Vice ordförande

Kurt Löfvenhaft
Floragatan 4, 702 13 Örebro
Tel: 019-10 95 85, Mobil 070-64 11 284
E-post: kurt.lofvenhaft@comhem.se

Sekreterare

Lars Ehlin
Södra Lillåstrand 28, 703 64 Örebro
Tel: 019-13 58 92, Mobil 070-46 48 482
E-post: larsehlin@swipnet.se

Kassör

Lars-Gunnar Rosmark
Viktoriagatan 15, 703 55 Örebro
Tel: 019-14 56 32, Mobil 0705 15 71 88
E-post: rosmark@telia.com

Övriga ledamöter

Bo Astvald
Väståtorget 4, 702 32 Örebro
Tel: 019-320206, Mobil 070 5527570
E-post: bosse.astvald@hotmail.com

Reinar Johansson
Stafettgatan 7, 702 16 Örebro
Tel: 019-611 31 55, Mobil: 070-6333096
E-post: rejo.jba@telia.com

Sven Karlsson
Rudbecksgatan 1, 702 11 Örebro
Tel: 019-611 52 21, Mobil: 070-65 56 057
E-post: svena.karlsson@swipnet.se

Vi tackar våra sponsorer

Adolf Lindgrens Stiftelse
Anticimex AB
Arbesko AB
Asplunds Fastigheter AB
Bilvårdshuset i Örebro
Bra Data AB
Capio läkargruppen i Örebro
Carlssons Bil i Örebro AB
Folksam
JM-Bygg AB
Länsförsäkringar Bergslagen
Länsgården Fastigheter AB
NBA Nybyggarna i Närke AB
NCC Construction Sverige AB
Nettoköp
Nya Parken City
Röhnisch Sportswear AB
SISU Idrottsutbildarna
Sparbanksstiftelsen Nya
Struktur Hultén Stråth AB
Tallink Silja AB
ÖBO
Örebro Kommun
Örebro läns Idrottsförbund
Örebro Promotion

Örebro Läns Idrottshistoriska Sällskap
Besöksadress: Engelbrektsgränd 3, Örebro
Telefon: 019-602 87 35
Postadress: Box 314, 701 46 Örebro

Hemsida: www.olis.nu
E-post: idrottshistoriska@telia.com
Bankgiro: 5495-3039. Plusgiro: 49 29 530-6
Organisationsnummer: 875001-4972

Ordföranden har ordet

Att få vara med i vårt Idrottshistoriska Sällskaps styrelse är mycket inspirerande. All uppmuntran och all fin respons vi får på de arrangemang vi ordnar, ger ny kraft att arbeta vidare. För det skall sägas - mellan varven är det mycket arbete.

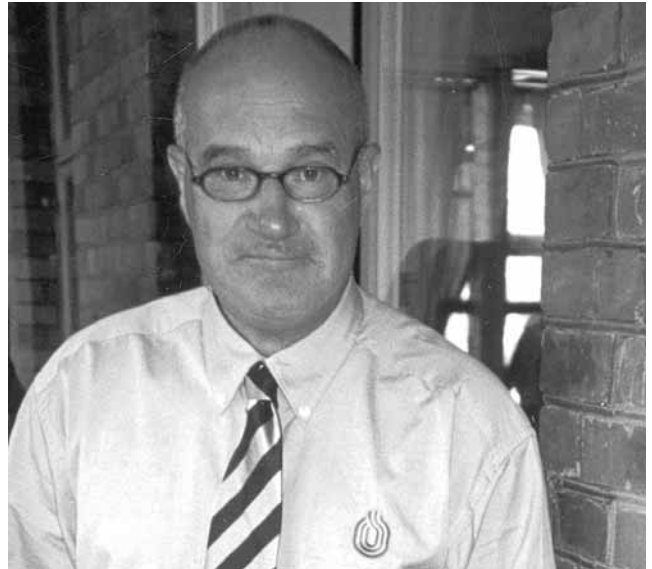
Vilket fint lagarbete vi har i Sällskapet. I samband med att vi ”byggde” utställningen om Stig ”Mäster” Blomqvist arbetade vi med ekonomi, planering, anskaffande av utställningsföremål och mycket annat.

Med i gruppen fanns en person som är ny i styrelsen, nämligen **Reinar Johansson**, som med sina fina kontakter i byggbranschen bland annat ordnade med lyften av rallybilarna. Lyften skedde med en av de största kranarna i branschen. Från Engelbrektsgatan över Läns museets tak lyftes bilarna in på atriumgården för att sen baxas in i museet. Utan Reinars fina kontakter hade vi haft svårt att ekonomiskt klara detta avancerade arrangemang.

Ett särskilt tack vill jag också rikta till **SAAB i Trollhättan och AUDI Tyskland** för stor generositet med materiel såsom bilar, bilder och filmer, som utgör ett mycket uppskattat inslag i utställningen.

På tal om sponsorer så vill jag passa på att tacka **Adolf Lindgrens Stiftelse, Sparbanksstiftelsen Nya, Örebro kommun och alla andra lika viktiga sponsorer** som stöder vår verksamhet. Utan ert stöd har vi ingen möjlighet att genomföra arrangemang som exempelvis utställningen om Stig ”Mäster” Blomqvist.

Tack också till **Gunnar Hagsten** och **Lars Segelberg** för allt arbete ni lagt ned på byggandet av utställningen. **Ni är fantastiska!**

Höstprogrammet har kommit igång med en riktig rivstart den 12 september. Bajdoff Johansson och Thomas Junglander gästade oss, och de höll ett lysande föredrag om fotboll och Bajdoffs enorma karriär. Thomas vet mer om Bajdoff än Bajdoff själv.

Glöm inte att vika kvällen den **14 november** för **höstmötet**. Då kommer ingen mindre än **Pelle Svensson**, en av de allra största idrottspersonligheter Sverige har haft.

Örebro i oktober 2007

Rolf Hallgren

Ordförande

rolf.hallgren@comhem.se

Tel: 070-2706221

eller bostaden 019-331815.

ÖLIS tidning nr 42

Tryck: Trio Tryck

Tidningsredaktion: Bertil Cajdert, Lars Ehlin och Kurt Löfvenhaft

Layout: Karin Lidner (karin.lidner@olif.se)

Pelle Sving - vår gäst

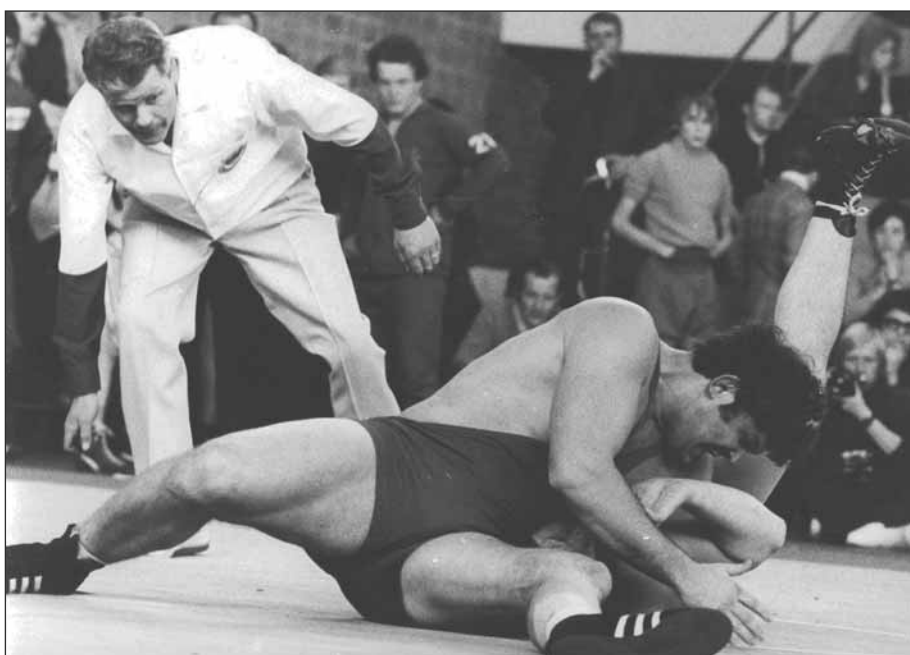
Pelle Svensson med smeknamnet *Pelle Sving* är vår gäst vid höstmötet den 14 november. Pelle är en av vårt lands genom tiderna främste brottare med mängder av medaljer. Hans främsta är VM-gulden i grekisk romersk brottning 1970 och 1971. EM-guld tog han 1969 och 1970.

Första OS-medaljen - silver - tog Pelle i Tokyo 1964. 3 EM-brons erövrade han 1964, 1967 och 1968. Till det kan läggas att han vunnit SM 13 gånger.

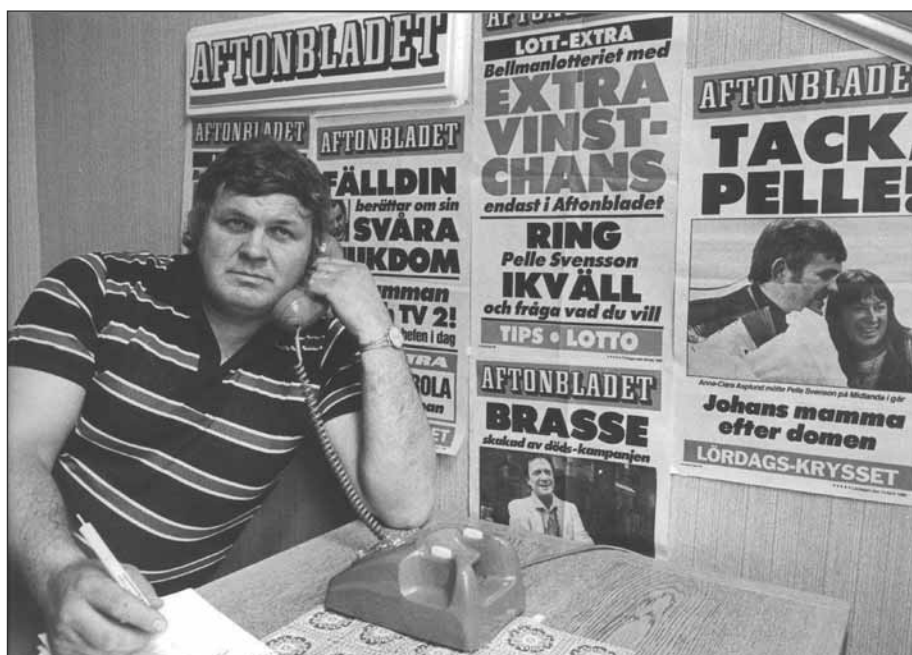
Pelle har efter den aktiva karriären suttit ordförande i Svenska Brottningsförbundet och varit ledamot av FILA, det internationella brottningsförbundet.

Civilt har Pelle gjort sig känd som en mycket stridbar advokat. Allt talar för att vi har att se fram mot en mycket spännande kväll den 14 november.

Lars Ehlin

Pelle vinner på sitt specialgrepp - nacksving.

Pelle - advokaten.

Örebro Kanotförening 100 år

Medaljregn över 100-åring

Tjugo medaljer, trettio medaljer ... Medaljregnet över Örebros kanotister vid SM 2007 är rekord för Örebros idrottsklubbar alla kategorier. Därtill har delar av det unga gardet uppnått senioråldern och landslagsnominerats där. Bland dessa kan nämnas Karin Johansson som paddlat VM i K-2 och svenska mästarna Leijonborg-Hallmén, också i K-2. Många, många fler borde nämnas men de tre får räcka som symboler för ÖKF som 27 april 2007 fyllde 100 år. Kan man tänka sig en bättre present detta viktiga jubileumsår än de största framgångarna sedan starten 1907?

Emanuel Grahn, KåKå och de andra

Initiativtagare var den i Örebro välkände idrottsprofilen Emanuel Grahn. Redan 1898 när han var 16 år bildade han Örebro idrottsklubb som 1900 övergick i Idrottsföreningen Kamraterna (i den landsomfattande kedjan IFK som än har många livskraftiga klubbar i landet). Samma år som kanotföreningen bildades blev Grahn föreståndare för Svenska Gymnastik- och Idrottsföreningars kansli i Stockholm. Där arbetade han tills han 1919 blev ett av de många offren för den tidens influensaepidemi, "spanska sjukan".

Bland de första medlemmarna hittar man förutom Grahn många av den tidens välkända örebroare och idrottsaktiva: Ernst Kjellgren, Konrad Littorin, Ivar Lindmark och från 1908 den otåligt väntande Karl Sigurd Karlsson, som då uppnått kravåldern 16 år. Han är föreningens nestor genom åren. Mest känd är han som "KåKå" i Nerikes Allehanda men livslång medlem och långfärdspaddlare ända in i 80-årsåldern.

Av de ovannämnda är flera kända som veteraner i det äldre Örebro Simsällskap. Det kan också sägas att de nog var rätt välbärgade som då hade tid och råd att äga och paddla kanot. Om Ernst Kjellgren står det i föreningens 25-årsbok att hans kanot var av "racertyp". Här bör också sägas att mannen bakom jubileumsboken 1932 var "KåKå" som förutom paddling är föreningens dokumenterare under hela sitt cirka 70-åriga medlemskap.

"KåKå" gjorde under sitt långa paddlarliv otaliga långfärder. Många gånger runt Hjälmaren men även i skärgården norr och söder om Stockholm. Höjdpunkten var när han och kamraten Knut Ek på 1930-talet paddlade till Helsingfors!

"Västkusten" en 60 år gammal kanot

Mitt eget medlemskap har varit långt men stillsamt. Det började i slutet av 1940-talet när min skolkamrat Anders Åberg (ungdomsvinnare i "Kungsholmen runt") tog med mig till föreningen. Först paddlade jag i lånekanoter och sedan i ett par typ "billigt begagnat". 1952 köpte jag en riktig tävlingskanot i "bakad" mahogny. Den var (är) av typ "Västkusten" och tillverkad 1947 av Halmstads flygindustri. Ny köptes den av Arne Fredriksson för efter vad han nu minns 300 kronor. Cirka hälften av det betalade jag.

De sista åren har jag renoverat den och föreningen tog emot den som gåva nu 2007. Den är alltså då exakt 60 år men har samma mått som dagens dock mycket mer avancerade "lådor". Mig gav den blygsamma 3 DM-brons men jag har "blött den" ända tills nu, alltså mer än halvseket.

Den fick hedersamt pryda entrén till "Idrottsriksdagen" i Örebro 2007, då tillsammans med olympiska guldmedaljören Susanne Wiberg-Gunnarssons kanot. Hon har Örebro-bakgrund.

Nästan lika länge har jag ägt och äger långfärdskanoten "Gadden" från välkända Max Andersson i Västerås. Bästa minnena med den är några färder tillsammans med min gode kamrat genom alla år Lars-Erik Sandström. Särskilt har jag bokfört en färd Filipstad-Örebro 1966 och runt Orust 1967. Sedan 1970 har jag mest paddlat i sjön Leken där jag bor och därför alltför sällan är vid klubben.

Torsten Svensson klubbens bäste i många år

Efter detta vill jag återgå till föreningens historia och naturligtvis genom mina minnen. När jag började var det ett visst generationsskifte. Till exempel hade Gert Danielsson, en duktig paddlare, slutat tävla liksom Sven-Olov Lundholm (SM-sexa

på 10000 m). Aktiv och totalt överlägsen i många år var Torsten Svensson, som bäst SM-tvåa på 500 m och kandidat till VM i Macon 1954.

Kanotsegling på Hjälmaran och i Antarktis

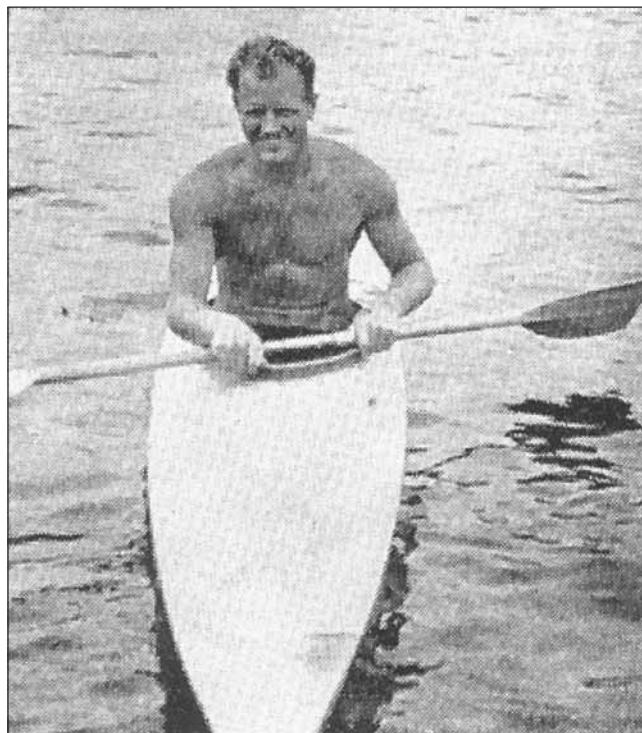
Kanotseglingen var i framgångar överlägsen paddlingen på 1950-talet. Henry Liljegren och Rolf Leander var flerfaldiga svenska mästare då. Det var de även i skridskosegling som också var stort.

Här måste en veteran ihågkommas, Roland Pettersson, som nästan hade Hjälmaran som sitt hem. Samtidigt med mig blev kanotsegelbröderna Oskar och Rolf Bjelke medlemmar. Rolf är väl numera världsbekant då han och hans fru seglat tvåmastade stålåtten "Northern Light" runt jorden flera gånger, rundat Kap Horn och övervintrat i Antarktis. Det är en livsstil sen flera decennier och kanske det mest extrema som grundats i Örebro kanotförening.

När man skriver om den måste Börje Westerdahl nämnas för sitt mer än halvsekelånga ordförandeskap och Bernt Lindell för sin lika långa allsidiga insats för ÖKF.

"Tojen" legendarisk svensk mästare

Naturligtvis är det jag skrivit endast begränsade personliga minnen. Till slut vill jag nämna att när

"Tojen" Eriksson, svensk mästare på 1.000 m år 1935 i "Spiggen".

jag började var Torsten "Tojen" Eriksson en legend som ibland kom och slog oss i träningstävlingar. Han var föreningens förste svenske mästare, nämligen på 1000 m år 1935. I Berlin-OS 1936 var han reserv och borde ha fått paddla där som regerande svensk mästare.

2007 ett oförlikneligt år

Som jag började vill jag kraftigt understryka att Örebro Kanotförening just nu 2007 upplever sin oförlikneliga kulmen. Stolt ordförande är Stefan Wiberg, ännu elitpaddlare själv och bror till OS-guldmedaljören Susanne Wiberg-Gunnarsson. De båda är ursprungligen örebroare men med sin paddlarskolning i Katrineholm. Det är det kanske inte så många Örebrobor som vet. Kanoten och ÖKF har varit en betydelsefull del av mitt nu nästan 75-åriga liv. Det är roligt att vara medlem där!

Arne Upling

Kanot

*Solen gnistrar
i mahognyn
när kanoten lyfts
ur kanothusets dunkel
snabba paddelklipp
rytmiska stänk
förbi kolfickan
längs pappersbrukskajen
men se upp
för suget
när du möter
Örebro Tank
nedströms oljehamnen
inre fyren
och vassarna
där röddrommen
ångbåtstutar
och fiskgjusen
faller som en sten
Hemfjärden öppnar sig
den är stor
från en sittbrunn
jag lovar*

Arne Upling

Vad är SVIF?

Väckt intresse för idrotthistoria

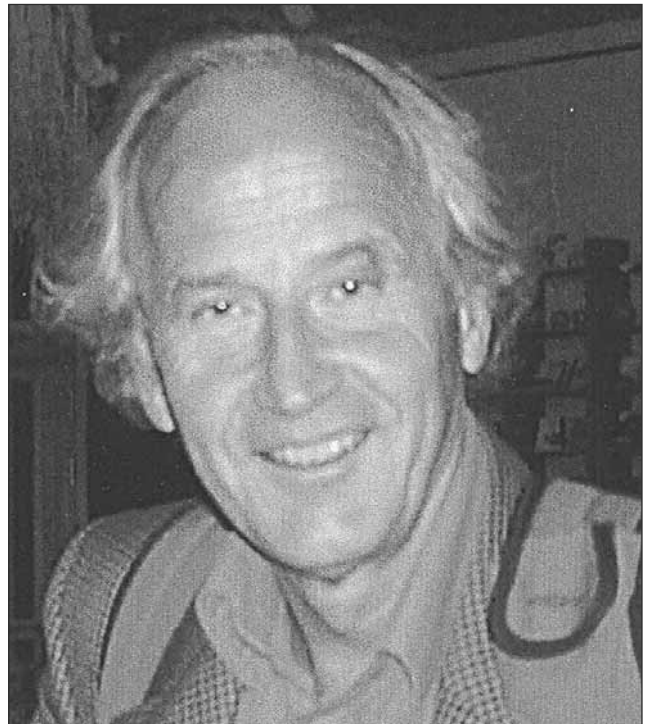
Under 1970-talet började intresset för idrottens historia ta fart efter nästan fullständig stiltje dessförinnan. Det märktes akademiskt genom att några doktorsavhandlingar då äntligen tog upp idrottens långa och spännande historia, i första hand den moderna folkrörelseidrottens tidiga utveckling.

Samtidigt började arkivinstitutionerna inse att det fanns något som heter idrott ute i samhället, mer intressant för folket i bredaste mening än för ett kulturetablissemang med drag av "finhet". Idrottsinstitutionernas arkiv började sakta leta sig in i arkivinstitutionernas magasin. Bibliotek och museer kom senare, har i några fall visat utmärkt förståelse för idrottens möjligheter men ännu kan man tala om betydande eftersläpning.

Det började 1976

Ytterligare ett utslag av 1970-talets idrotthistoriska uppvaknande finner vi i rubrikens förkortning. Den skalla uttolkas Svenska idrotthistoriska föreningen. Stiftelseåret är 1976, målsättningen att sprida och fördjupa intresset för idrottens historia, i första hand den svenska. Verksamheten består framför allt av skriftframställning. Flaggskeppet är en årsskrift som givits ut sedan 1981 under huvudtiteln **Idrott, historia och samhälle**. Dessutom kommer minst två gånger årligen en mindre bulletin, **SVIF-nytt**, med nyheter på området, berättelser om idrottens historiska minnen av skilda slag, publicering av ett och annat slagkraftigt dokument ur bok eller arkiv, museiläget etc. Möten ett par gånger om året med föredrag, diskussioner och, inte minst, kamratlig samvaro kompletterar bilden.

SVIF försöker slå en bro mellan den vetenskapliga forskningen och historiskt intresserade idrottsvänner. Tanken är att de nya forskningsresultat, som numera i växande omfattning kommer fram, också bör spridas. Det sker främst i våra skrifter men även i (sam)tal. SVIF står nära Riksidrottsmuseet. Samtidigt vill vi ha kontakt med de regionala idrotthistoriska sällskapen.

Jan Lindroth

Världsunikt idrotthistoriska organisationer

Med dessa sällskap är vi inne på en närmast sensationell företeelse. Såvitt jag känner till (efter kontakt med kolleger i många länder) förekommer det inget annat land som kan uppvisa maken till regionala idrotthistoriska organisationer, inte ens en nämnvärd ansats. Det finns alltså anledning att understryka märkvärdigheten med dessa svenska sammanslutningar för att slå vakt om idrottens minnen. Medlemstalen gör att man måste imponeras än mer. Flera sällskap har över 500 medlemmar, några mer än 1000 (SVIF når inte högre än ca 700 men vill avancera). Vi kan faktiskt tala om en idrotthistorisk minifolkrörelse. Kanske ingen tillfällighet att den uppstått i folkrörelsernas förlovade land!

Örebro - ett av de ledande sällskapen

Bland de regionala sällskapen framstår Örebro som en av de absolut ledande. Särskilt framstående är man i satsningen på museisidan, numera i tätast tänkbara samarbete (för att inte säga symbios) med Läns museet. För många år sedan förevisades jag museisamlingarna av en stolt Henry Allard, som

tillsammans med många goda medarbetare gav status åt regionen som idrottshistorisk föregångare. I min forskning förknippar jag denna region med idrottspionjären och officeren Viktor Balcks tjänstgöringsplats (han tillhörde kungl. Nerikes regemente på Sanna hed utanför Kumla) men också med Henry Allards Arbetarnas gymnastikförening (AGF), som - med ursprunglig rekryteringsbas i skofabriken Oscaria - förnyade den svenska föreningsgymnastiken genom individuella tävlingar och oanad akrobatik.

Kontakt sökes

En liten svaghet hos den idrottshistoriska minifolkkrörelsen är att viss kontaktlöshet råder. Från SVIF:s sida tror vi att många medlemmar i de regionala (och lokala) idrottshistoriska föreningarna skulle vilja vara medlemmar också hos oss. Men hur bli medlem när man kanske inte känner till sammanslutningen i fråga, än mindre hur man ansluter sig. Vi har nu beretts tillfälle att presentera SVIF och sätta in "oss" i ett större sammanhang. Det finns anledning att tacka för det tillmötesgåendet! På motsvarande sätt kommer Örebro Läns Idrottshistoriska Sällskap att få möjlighet presentera sig i SVIF:s bulletin (inklusive uppgift om hur man blir medlem etc). Det sker i tanken att det ger en god täckning om man är med både i sitt regionala sällskap och i det nationella.

Medlemskap i SVIF vinnas genom insättning av 100 kronor på plusgirokonto 935770-8, vilket avser årsavgift2007 inklusive höstbulletin och årsskrift. (Fr o m 2008 uppgår årsavgiften till 150 kr).

Den som vill veta mer om SVIF är välkommen ta del av hemsidan www.sif.net eller kontakta

undertecknad.

Hjärtligt välkommen!

Jan Lindroth

SVIF:s ordförande

Professor emeritus i "historia, särskilt idrottshistoria".

e-mail: janlindroth@historia.su.se

Telefon 08-65 31 509

R Ö H N I S C H
women only

Slöjdgatan 8
Box 1433
701 14 ÖREBRO

NCC
FÖRVÄNTA LITE MER

Tfn: 019-17 75 00
Fax: 019-18 31 70
www.ncc.se

Viktor Balck

Svenska idrottens fader hälsar oss välkommen

Han står där vid ingången till vårt idrottsmuseum och hälsar besökaren välkommen. Han har kallats för "den svenska idrottens fader", och det tyckte även dåvarande kronprinsen Gustav Adolf i ett tal 1913. "Ja, mina herrar, om man kan, säga att Ling var den svenska gymnastikens fader, så tror jag, att man med lika stort fog här kan säga att överste Viktor Balck på samma gång han är livligt intresserad och praktiskt verkat för den svenska gymnastiken, har varit och är den svenska idrottens fader."

Höll fast vid närkingarna

Balck startade sin framgångsrika militära karriär under tjänstgöring sommartid som löjtnant på Sanna hed. Uppvuxen i Karlskrona hade det varit naturligt om han sökt sig till den egna landsdelen efter genomgången kurs på Karlberg, men han föredrog alltså Nerikes regemente. Det goda intryck han fått av detta regemente blev avgörande, och han ångrade aldrig att han hela sin aktiva tid som officer

höll fast vid "närkingarna". Om detta och mycket annat kan man läsa i en nyutkommen, intressant biografi av ÖLIS' vän, professor **Jan Lindroth**, med titeln **Idrott för kung och fosterland. Den svenska idrottens fader Viktor Balck, 1844-1928**.

Idrott mot osedlighet och utsvävningar

Viktor Balck vigde hela sitt liv åt idrotten, den nya folkrörelsen i slutet på 1800-talet. Idrotten blev både hans yrke och fritidslidelse. Förutom officer var han lärare i fäktning på Gymnastiska centralinstitutet (GCI) och gymnastiklärare vid Nora latin. Han var ledamot av Internationella olympiska kommittén, och han upplevde sitt livs största händelse 1912, när han som ordförande i organisationskommittén genomförde de Olympiska Spelen i Stockholm. Ledstjärnorna för hans gärning kan beskrivas med orden "kamp, seger fosterland och försvar." Idrotten var, enligt Balck, en skola för livet och skulle motverka osedlighet och utsvävningar. Detta kärva budskap behövde inte

En klassisk bild av den första Internationella olympiska kommitté (Balck till höger, Coubertin näst längst till vänster. Källa: Lindroth, Idrott för kung och fosterland.

innebära ett helnyktert leverne, och han hade inget emot ”ett glas god, icke söt champagne” i samband med träning och tävling.

Idrott är tävling

En resa till England med 1880 med Stockholms Gymnastikförening kom att få stor personlig betydelse och bli en avgörande händelse för den svenska idrottens framväxt. Här mötte han moderna idrottstävlingar i bollspel, fri idrott, kraftsport och rodd, och detta övertygade honom om att dessa aktiviteter skulle introduceras i Sverige och utövas i tävlingsform. Motions- och bredidrott var honom helt främmande, kvinnlig idrott. Under åren kom hans tävlingsideologi att få många motståndare, främst från gymnastiklärare.

Första välordnade tävlingarna

Anledningen till att vårt museum lyfter fram Balcks betydelse är, att **”Impulserna kom från Sanna hed...”** som **Gunnar Åslund** skriver i sin bok **Idrott att minnas**. Gunnars mycket intres-santa bok kom 1995 och finns fortfarande att köpa oss. Här kan vi läsa: ”Engelsmännen hade fått sin idrott och sina idrottsspel från nordmännen en gång under vikingatiden och behållit intresset. Vi tappade bort det och fingo resa tillbaka för att hämta det åter.”

Orden är Viktor Balcks och resan är alltså den han gjorde 1880. Året därpå, 1881, anordnade han de första ”välordnade” idrottstävlingarna i landet på Sanna hed.

Folkfest och 18 grenar

Tidpunkten var midsommardagen, och vid den stora folkfesten tävlades det i 18 olika grenar: löpningar med och utan hinder, brottning, gång, längd-, höjd och stavhopp samt dragkamp. Populäraste grenar var brottning och dragkamp. Priser i form av pokaler och pengar delades ut.

För en seger belönades man med 10 riksdaler en betydande summa på den tiden.

Impulserna kom från Sanna hed

Från Sanna hed spreds sedan intresset för idrott till militärens hemort, och det var på 1880-talet som idrottsföreningar började bildas runt om i landet. Balck tävlingar var dock inte, som han själv ansåg, de första i landet. Långt tidigare hade nämligen idrottsliknande tävlingar ordnats i Falun och Helsingborg. Men kanske var han först med ”välordnade” tävlingar, som skilde sig från dem som arrangerades i samband med bondesamhällets festligheter. Under alla förhållanden: impulserna kom från Sanna hed. En skicklig propagandamakare och organisatör var han i sanning. Och han uppskattade närkessoldaten som var ”pålitlig, ihärdig, styvsint, hård och oböjlig eller snarare envis.”

Lars Ehlin

Vid midsommarfestens tävlingar på Sannahed 1881 var stavhoppet en populär gren. Källa: Åslund, Idrott att minnas.

”Acke” Eriksson

- allsvensk i fyra stora bollsporter

Det är bara tre

Idag är det omöjligt, men under 30- 40- och 50-talen var det många som lyckades spela högt upp i seriesystemen i alla de stora lagsporterna fotboll, bandy, ishockey och handboll. Att bli allsvensk i *alla* fyra bollsporterna är det dock enbart tre personer som lyckats med. Örebrosonen *Axel ”Acke” Eriksson* är en av dem, tillsammans med Svenne ”Berka” Bergqvist och Fred Eriksson. Dessutom var ”Acke” en duktig friidrottare i Westermalm, framförallt på sträckor från 400 meter upp till 1000 meter. På 1000 meter satte han svenskt ungdomsrekord - ett rekord som stod sig i många år.

Alnängarna och Vallen

”Acke” är född i Katrineholm men uppväxt på Skolgatan i Örebro, där hade han nära till grusplanerna på Alnängarna, som användes både för sommar- och vinteridrott.

”Som pojke spelade jag i Rynninge men sedan blev det ÖSK som var mitt favoritlag. Några killar som jag minns väl är ”Mörten” Haglund, ”Stockis” Kihlgård, Gunnar Ring, Benga Carlsson, Gunnar Gurman och Olle Sääv. Först var vi bollkallar på Eyravallen och sedan spelade vi i juniorlaget. Det var en härlig och lärorik tid som vi alla haft god nytta och glädje av.

17-årig svensk mästare

När ”Acke” var 15 år flyttade familjen till Stockholm där ”Acke” (han kallades aldrig något annat) fick plats som springpojke på Rydholms Herrekipering. ”För att snabbt skaffa mig kompisar hoppade jag in i företagets korplag i handboll, och sedan blev IFK Lidingö där jag spelade både fotboll och handboll.”

I Lidingölaget blev han, enbart 17 år gammal, svensk mästare i handboll. Som fotbollsspelare var han med i Djurgården några säsonger, men snart blev det Hammarby, där han spelade både bandy och fotboll. Men jobbarkompisarna på Rydholm

tyckte att ”Acke” var för duktig för att harva i division 2 med Hammarby, så de kontaktade AIK: s lagledare ”Massa” Alfredsson, som såg till att ”Acke” värvades till AIK både som fotbolls- och bandyspelare. Efter tre lyckosamma säsonger med AIK gick han tillbaka till Hammarby.

SM-final mot ÖSK

”Jag kände mig mer hemma i Hammarby, och där kunde jag fortsätta med både fotboll och bandy. Hammarby blev sedan min favoritklubb. I bandy spelade jag en SM-final 1957 mot min gamla klubb ÖSK. På ett snöigt Stadion fick vi stryk i en jämn match med 2-1 inför nära 26 000 åskådare.”

En ishockeysäsong i Atlas Diesel

”Acke” hade egentligen aldrig spelat ishockey, men som en duktig skridskoåkare och bra i bandy blev han i början av 50-talet ombedd att hoppa in i Atlas-Diesels allsvenska ishockeylag, som hade en tunn trupp. Det gick bra för Atlas-Diesel, som klarade sig kvar i Allsvenskan. Men för ”Acke” blev det för mycket, och efter säsongen la han ishockeyskridskorna på hyllan.

”Acke” har alltså varit allsvensk spelare i handboll, fotboll, bandy och ishockey i IFK Lidingö, AIK, Hammarby och Atlas-Diesel. Efter spelarkarriären flyttade han till Skövde och verkade som fotbollstränare, där han bl a tog Skövde AIK till allsvenskt kval 1970.

Kurt Löfvenhaft

Möte med en löparlegend

Minnen från en cykeltur mellan Kumla och Vretstorp

Jag hade tävlingscyklat några år i Kumla CA:s färger och var en söndag förmiddag 1953 på ut på en träningsrunda. När jag kom fram till Kumla kyrka fick jag se en cyklist komma från Örebrohållet. Jag kände genast igen cyklisten. Det visade sig vara den gamle storlöparen Arne Andersson, Gunder Häggs stora rival på Stadion och andra arenor under 40-talet.

25 mil för morgontidig Arne

Jag presenterade mig och frågade om han ville ha sällskap, vilket Arne tyckte lät bra. Han hade ensam åkt från Stockholm klockan 4 på morgonen och var ute och tränade inför Sverigeloppet Haparanda-Ystad. Målet för dagen var att nå Laxå, ca 25 mil från Stockholm. I Laxå skulle han ta cykeln och sig själv på tåget hem till Stockholm.

Vi fortsatte mot Hallsberg, där det var dags för pilsner och en smörgås på Järnvägsrestaurangen. Jag följde med, däremot drack jag ingen pilsner eftersom jag nyss hade intagit frukost hemma i Kumla. Medan Arne åt och drack sin pilsner pratade han med gubbarna vid bordet intill. Jag tror inte dom kände igen den pratglade Arne.

Besviken Arne

Vi fortsatte vår väg Östansjö, och Arne var minsann inte svårpratad. Han hälsade med glada tillrop på tanter och farbröder efter vägen. Arne berättade under cykelfärden att han aldrig slutat motionera efter "diskningen" 1946. Denna händelse var en stor besvikelse. Arne var då 28 år och hade förmodligen varit med på såväl EM i Oslo 1946 som London-OS 1948.

Revanschsugen Arne

Arne hade åkt Sverigeloppet 1952 och blev då fjärde man. Nu skulle han visa att han kunde vinna. När vi passerat Vretstorp tyckte jag att det var dags att vända hemåt. Arne hade ju inte långt kvar till Laxå. Vi stannade till en stund och tackade varandra för sällskapet och önskade varandra lycka till inför cykelsäsongen.

För mig, som redan i mycket unga år blev jag idrottsintresserad, aktivt utövande och en flitig läsare av Rekord Magasinet och All Sport, blev den här cykelturen ett fint minne av en legendarisk svensk idrottsman.

Arne ledde Sverigeloppet 1953 fram till näst sista etappen. Då blev han påkörd, vurpade och fick tyvärr bryta loppet strax före mål. Vinnare blev allroundidrottsmannen Holger Häglöf från Västerås.

Arne på "riktig" cykel

För egen del blev 1953 ett mellanår. Jag hade några topp 5-placeringar och vann min klass i Boren runt. En viss Owe Adamson vann samtidigt juniorklassen.

1954 startade Arne på "riktig" cykel och tog redan efter fem tävlingar som B-klassare poäng till A-klassen, d v s eliten. Bästa merit var en elfteplacering på 5-milstempot i SM. Tolva blev

Målgång i Uppsala 1954.

Karl-Magnus Åmell, Örebro och fjortonde Karl-Henry Jönsson. Jönsson tävlade detta år för CK Crescent och blev tillsammans med Arne trea. Två av ÖLIS medlemmar debuterade i SM-tävlingen. Bertil Östling, ÖVK, blev 26:a och Owe Adamson, Kumla 28:a.

Arne och Hägglöf blev inbjudna att delta i DN's Sexdagarslopp. Av de två 35-åringarna lyckades Hägglöf bäst med en sammanlagd 9:e plats, och Arne blev 28:e i det internationella cykelsällskapet.

Gunnar Gurman

Arnes meriter och utmärkelser

- Arne har 14 SM individuellt och i stafett. Han har slagit 5 världsrekord på medeldistans.*
- Han fick Kabompokalen 1939 och Dagbladsmedaljen 1943.
- Han fick Örebro Dagblads Örn-pokalen 1944 som Sveriges bästa idrottsman alla kategorier.
- Han har i vuxen ålder åkt 5 Vasalopp - sista gången 1980 i Öppet Spår med tid under 7

timmar.

Till sist lite "kultur": Arne debuterade som 18-åring i Vänersborgs A-lag i bandy.

Källa: Westgötarnas Idrottshistoria, del 2006.

Funderar du på att flytta?

Anmäl dig
på Hyrestorget!

Anmäl dig redan idag på Hyrestorget och samla köpoäng. De kan vara bra att ha den dag du vill byta bostad.

Villa eller lägenhet, balkong eller uteplats, högt upp eller nära marken, på landet eller i city...

Bland våra 23 000 bostäder finns säkert något som passar dig och din familj.

Välkommen!

www.obo.se

ÖrebroBostäder AB

Krämartorget

Telefon 019-19 42 00

öBo
Hem för dig

"Både ekonomi och prestanda"

NETTOKÖP

Kungsgatan 19. ÖREBRO

Tel 019-13 35 12 www.nettokop.com

Vard. 10-18, Lörd 10-16

Nu finns vi även på Aspholmen
Radiatorvägen 2, tel 019-12 22 90
vard 10-19, lör 10-16, sön 11-16

hemma
TACKBUTIKER FÖR HEM-KÖK-TVÄTT

Bengt - 73-årig tränarveteran

Det är en strålande vacker septemberdag, när "Lara" och jag besöker en av de ledare utan vilka svensk idrott inte skulle kunna bedriva sin verksamhet. Vi åker till Lanna några mil väster om Örebro för att träffa en tränarveteran, 73-årige Bengt Torége.

Hidinge IF snart 60

Bengt har levt med idrotten under stor del av sitt liv, och det är framför allt fotbollen han ägnat sig åt, både som aktiv, tränare och ledare. Han gjorde en tidig A-lagsdebut som 13-åring. Klubben var den till Hidinge IF senare rivaliserande Latorp, och att det blev så har sin naturliga förklaring. Hidinge IF bildades först två år senare, 1949, och Latorp saknade en spelare vid matchstart. Det gick tydligen rätt bra för ynglingen.

1949 var alltså året när Hidinge IF grundades, och 15-årige Bengt var med redan då och har sedan tagit på sig många uppgifter i styrelse och fotbollsverksamhet. Representationslaget kom så småningom att spela i division 4 och 5, vilket får betraktas som bra med tanke på att orten var både liten och saknade "fotbollskultur". Bengt spelade under några år fotboll i Degerfors, och han är

HIDINGE IF vann andra upplagan av Orvar Cup. Runthuna/Löthen besegrades med 2-1 i finalen på Eyravallen. Stående fr v: Lars Jönsson (lagledare), Gustav Nilsson, Bengt Torége, Raimo Thunsved, Lars Gunnar Rosmark, Bo Eriksson och Lars Bergsten. Knäsitande fr v: Göran Palm, Stig Jansson, Sven-Erik Persson, Nils-Åke Andersson, Anders Andersson, Leif Johansson och Nils Hakne. Liggande framför: Lars Bergström. (1986)

På Åvallen spelade Bengt 400-500 matcher, han minns inte så noga.

fortfarande förundrad över ortens förmåga att få fram talanger.

Grabbarna tycks vara födda med fotbollsteknik, säger Bengt, och tränarnas uppgift blir sedan att förädla materialet.

Nästan alla var med

Bengt har varit fotbollstränare i ett kvarts sekel och fostrat många ungdomar till bra fotbollsspelare och socialt anpassade människor. Det hände vissa år att så många som 50 ungdomar deltog i fotbollsträning, vilket innebar att de allra flesta i Hidinge var med. Det handlade dock inte bara om fotbollsträning utan även om samvaro med fika och korvgrillning efter passet.

Jag föreställer mig att sådan verksamhet är ett bra botemedel mot sysslöshetens tristess, som ungdomar idag alltför ofta lider av och klagar över.

Belöningar

Idrottsledare arbetar ofta i det tysta. Men vid några tillfällen har Bengt blivit uppmärksammad för sina insatser. Både länets och landets fotbollsforbund har överlämnat förtjänsttecken, men det som Bengt minns speciellt var, när han 1989 av prins Bertil fick motta Riksidrottsförbundets förtjänstmedalj

i guld.

Fotbollar till Zimbabwe och Sydafrika

Det var inte bara Hidinge IF som drog nytta av Bengts ledararbete. På 70-talet startade han fotbollsläger för distriktets unga, duktiga lirare, och det innefattade både pojkar och flickor.

Envar som vet vad läger av den här typen kräver förstår, att Bengt lade ner ett enormt arbete på dem.

Genom en arbetskamrat på Ekeskolan och sin dotter Linda kom Bengt att få möjlighet att vid olika tillfällen besöka Afrika, bl a Zimbabwe och Sydafrika. Där hade han glädjen att till fattiga barn få möjlighet att lämna över fotbollar och andra

idrottsredskap, skänkta av klubbar och förbundet i Närke. Barnens glädje över det som jämnåriga i Sverige betraktar som något självklart kommer han länge att minnas.

13 Vasalopp

Vintertid har Bengt varit aktiv skidåkare och som junior hörde han till de bästa i distriktet. Och så har han åkt Vasaloppet, 13 gånger t o m. Som bäst tog det honom 7 timmar att avverka det 8½ mil långa spåret från Sälen till Mora. Segraren 1922, Ernst Alm, använde längre tid!

Nämnas kan även att Bengt hört till ledarstaben, när skid-SM har gått i Ånnaboda med Garphyttan som organisatör.

Lars Ehlin

Bengt och Prins Bertil.

Capiro Läkargruppen

Rekord-Magasinet

- tidningen vi alla minns

Så här skriver Göran Tunström i sin självbiografiska roman *Prästungen*:

Folk pratar om hur färskt bröd luktar, men vad är det mot Rekordmagasinet en klar torsdagsmorgon klockan tjugo över åtta! [...]

Folk pratar om färskt bröd. Men ni skulle känna hur Rekord luktar. Ända bort till taxi, tänker jag, måste den här lukten sprida sig, ja hela torsdagen blir full av Färskt Rekord, smörgåsarna på bespisningen, timmen i hembygdskunskap och i räkning, allt luktar Rekord.

Rekord-Magasinet grundades av Edwin Ahlqvist 1942 och utkom under sitt ursprungliga namn till 1956. Då bytte det namn till *Rekord* vilket gällde till 1963. Därefter hette tidningen *Rekord med Sportrevyn* till 1968 för att under nästkommande år heta *Nya Rekord*. Namnbytena skvallrade om problem och 1969 uppgick tidningen i *Fib-Aktuellt!* Upplagan var från början 30 000 men ökade snabbt till 100 000 och mer. Som ett undantag får man dock se VM-numret ”Ingo-Floyd” 1959 som trycktes i hela 300 000 exemplar.

Var skötsam och läs läxor

Edwin Ahlqvist, som var chefredaktör, hade höga och seriösa ambitioner med sin tidning: den skulle ge något mer än ren underhållning. I olika former serverades de unga läsarna ett budskap, som för övrigt passade bra in på det man ville skulle prägla det svenska folkhemmet, nämligen vikten av hederlighet, skötsamhet och ödmjukhet. Till skötsamhet hörde bland annat nykterhet (”Gör som storboxaren Joe Walcott - låt spriten vara!”) och att ta skolan på allvar (”Läs hemläxorna innan du läser *Rekord-Magasinet!*”).

Från idrott till äventyr

Allt det här fick läsekretsen så att säga på köpet; tidningen köpte och läste man för novellernas skull. Fast även där fanns mer eller mindre tydliga budskap. När man läste novellerna lärde man sig inse vikten av till exempel laganda, kamratskap och disciplin.

Novellerna förändrade för övrigt karaktär under de år tidningen gavs ut. Tre stickprov visar nämligen att årgång 1944 innehöll 54 idrotts-noveller i sina 46 nummer (alltså mer än en i veckan), 1954 25 stycken och 1964 en enda. Utvecklingen gick med andra ord från idrottstidning till äventyrs- och

Rekordmagasinet 30 öre

Göran Tunström var verkligen inte den ende i Sverige som stod utanför en kiosk med 30 öre i handen för att få köpa ett nytt nummer av *Rekord-Magasinet!* Nej, massor av grabbar under 1940- och 50-talen längtade varje torsdag efter att få kasta sig över idrotts- och äventyrsnovellerna och Per Stigman-följetongen. För dem som hade haft råd att skaffa sig *Rekord-Magasinet*s Idrottsalbum, en pärm för 2:50, var det sedan dags att sätta in veckans lagbild och idolporträtt.

Från Rekordmagasinet till Fib-Aktuellt

detektivmagasin.

I Sverige tävlas det

Låt oss se närmare på just idrottsnovellerna från 1944. De kan grupperas på följande sätt: En grupp består av sex noveller som utspelas i utländsk miljö, England och USA. Tre av dem handlar om fotboll, tre om boxning. I en andra grupp finns sju noveller i svensk miljö men utan egentliga tävlingsinslag. De kan bäst beskrivas som äventyrsnoveller, där hjälten blir hjälte tack vare sin skicklighet i någon idrott: i tre fall boxning och för övrigt orientering, brottning, skidåkning och simning. Den tredje och största gruppen, 40 noveller, utspelas i Sverige och har tävlingsinslag. Det var just den här typen av noveller som länge var ett utmärkande karaktärsdrag för *Rekord-Magasinet*.

Friidrott och fotboll

I de 40 novellerna förekommer tio olika idrotter varav två är dominerande: friidrott i 17 och fotboll i 11. I de första förekommer medeldistanslöpning nio gånger. Det kan troligen förklaras av den popularitet för löpning som Gunder Hägg och Arne Andersson skapade vid den här tiden. Andra idrotter är bandy, boxning, brottning, cykling, modern femkamp, simning, skidorientering och skidlöpning.

Idrott och kärlek

När man läser igenom novellerna blir det tydligt hur mycket de har gemensamt beträffande språk, konstruktion, personskildring och motiv. Gemensamt är också att huvudpersonen så gott som alltid är en man och att han efter en idrottsprestation utöver det vanliga många gånger "får" den flicka som också nästan alltid förekommer som en viktig biperson. Typiskt är också att författarnas främsta syfte med sina noveller är att berätta en spännande historia och för att de ska bli spännande måste det hela tiden hända mycket.

Hjältarna tar revansch

Utmärkande för mer än hälften av de 40 novellerna är att de bygger på ett revanschmotiv: hjälten tar revansch på dem som har mobbat honom eller på sin fattiga barndom eller på en konkurrent till hans fästmö. Dessutom kan man säga att novellerna med säkerhet födde drömmar hos läsarna att en gång bli lika framgångsrika som novellernas hjältar. Till slut

kan man allmänt säga om novellerna att de på sätt och vis fungerade som ett slags sagor för vuxna med alla sina orealistiska inslag: det slås allt för många världsrekord i löpning, och flera fotbollsmatcher avgörs av spelare som nyss stigit upp ur sjuksängen eller i verkligheten kanske inte ens skulle platsa i ett fotbollslag över huvud taget.

Somliga faller i gråt

När jag som vuxen läser om gamla *Rekord-Magasinet* är det som att komma tillbaka till en tid då jag var tio år, drömde om att bli en ny Gunder Hägg, beundrade Per Stigman i hans kamp mot utländska förtryckare och klippte lagbilder till min samlarpärm. Och jag var som sagt inte ensam. Därför kanske det ligger mycket i vad Dieter Strand skrev 1971 i *Aftonbladet*: "Säg inte ordet *Rekord-Magasinet* i ett gäng grabbar kring 30-40 år. De slutar aldrig att minnas. Somliga faller i gråt."

Lars Wolf

En skönare tillvaro med en torr krypgrund

Boka besiktning till kampanjpris!*

FAKTUM ÄR ATT VAR TREDJE VILLA med krypgrund har problem med fukt, mögel, svampar och bakterier. Just nu erbjuder vi besiktning till kampanjpris – endast 500 kr inkl. moms (ord. pris 2000 kr) – om du bokar innan 31 oktober 2007.

Passa på att boka din besiktning till kampanjpris på www.anticimex.se eller ring oss på 019-25 10 60

Anticimex
ATT FÖREBYGGA OCH SKYDDA

Vad har hänt sen sist?

Från Nils-Bertil Nevrup, cafévärd 2005, har vi fått följande berättelse om hans fortsatta unika karriär i veteranävlingar.

Det har i det närmaste gått två år sedan jag var i Örebro och höll mitt föredrag inför Närkes Idrottshistoriska Sällskap. Jag har under tiden flyttats upp i en ny klass M80 - fr o m den 1 jan 2006 vid tävlingar i Norden och fr o m min 80-årsdag även i övriga världen.

Inomhus-VM i Linz 2006

Det började också bra i min nya klass och redan i mitten av februari kunde jag sätta nytt nordiskt inomhusrekord med 1.30m. Men jag siktade högre och ökade träningsdosen med tanke på inomhus-VM i Linz en månad senare. Jag lyckades att vinna mästerskapet, även om jag enligt ovannämnda regler fick ställa upp i M75-klassen. Som främste motståndare fick jag en österrikare, som strax före tävlingarna fyllt 75 år. Men det hjälpte honom föga, eftersom jag klarade 1.30 m med 2 cm till godo på min motståndare.

Veteran-EM i Poznan 2006

Utomhussäsongens största tävling, veteran-EM, som skulle äga rum i juli i polska Poznan, nalkades med stora steg. Där skulle jag göra min sista tävling i klass M75 och med tanke på min

skadenivå hade jag inga större förhoppningar om att lyckas. Dessutom hade ytterligare ett par nya 75-åringar tillkommit och gjort konkurrensen hårdare. Tävlingen avgjordes mitt på dagen och med en temperatur på 35 grader i skuggan var det inte heller de bästa yttre förutsättningarna. Men med ett nödrop lyckades jag i alla fall avgöra mästerskapet till min fördel genom att klara 1.27m i första försöket, då däremot mina främste motståndare österrikaren från inomhus-VM och en finne klarade först i sina andra försök. Därmed vann jag mitt 15:e raka veteran-EM (varav 5 vunnits inomhus). Resultatet var dessutom svenskt rekord i M80, d v s den klass, som jag tillhörde nationellt.

Inomhus-EM i Helsingfors 2007

Efter 80-årsdagen i november hade jag klivit in i klassen M80 även internationellt och inriktade mig nu på att försöka slå världsrekordet inomhus, som innehades av tysken Walter Hess på 1.30m. Eftersom mina hälsenor åter blivit kuranta, kunde jag förbereda träningen på önskat sätt. Belöningen kom också vid tävlingar dels i Helsingborg, där jag tangerade rekordet, dels vid svenska veteranmästerskapen inomhus i Borås, där jag höjde rekordet till 1.31m.

Jag fick därigenom favoritskapet inför veteran-EM inomhus i Helsingfors i mitten av mars och jag kände mig mogen för nya attacker mot världsrekordet. Men bara några veckor före

Välkommen till en ny upplevelse!

Våra nya lätta och luftiga skyddsskor Stålex Light har skyddståhätta av aluminium och en rad nya, smarta komponenter som ger fötterna skön luftväxling.

Den nya sulan Asymetrix ger enastående halkmotstånd och en säker stegsättning.

MODELL 950

MODELL 855

Finns hos återförsäljare över hela landet. Utvecklas och tillverkas av Arbesko AB. Tfn 019-30 66 00.

www.arbesko.se

tävlingen fick jag känning av en förslitning i höften till upphopsbenet. Jag kände när jag hoppade, att det inte var någon stadga i höften och det var med nöd och näppe, som jag lyckades klara 1.27m och vinna före ungraren Dobriban som hade 1.21m. Därmed tog jag också mitt 16:e raka Europamästerskap (varav 6 inomhus).

Under vårens första tävlingar gjorde jag en test av vilka satsningar, som kroppen tillät. Jag fick många positiva besked och vid midsommartid tävlade jag i Olofström och klarade 1.26m med ett mycket fint försök på svenska rekordhöjden 1.28m.

Men jag hade ännu inte hunnit ifatt med träningen utan fick effektivisera den med en planering som gick ut på att öka träningsdosen samtidigt, som den inte fick irritera höften.

Ett nytt test fick jag vid veteran-NM i Århus i Danmark i månadsskiftet, där jag visserligen vann på "bara" 1.24, men fick ändå beskedet, att jag nu ytterligare skulle kunna höjas träningsnivån förhoppningsvis utan eventuella problem med skador. Trots allt hade jag god tid på mig att skaffa mig en god form till årets viktigaste tävling veteran-VM i Riccione i Italien i början av september.

En god indikation fick jag vid veteran-SM i Värnamo i mitten av augusti, där jag höjde mitt svenska rekord från i fjor med 1 cm till 1.28m. Jag kände nu att jag kunde åka till veteran-VM i Riccione för att kämpa om VM-guldet samt förhoppningsvis även göra ett bra resultat i händelse av fint väder.

Veteran-VM i Riccione 2007

Det blev fint väder i Riccione (grannstad till Rimini vid Adriatiska kusten) och med nylagda spänstiga tartanbanor på Stadion var allt upplagt för goda

resultat. Eftersom jag inte har möjlighet att träna höjdhopp i Älmhults närhet, valde jag en taktik som gick ut på att börja hoppa tidigt i tävlingen för att snabbt komma igång och därmed lättare undgå att göra någon slarvrivning, som skulle kunna sätta press på mig.

Men motståndet var sämre än väntat, även om de flesta av mina gamla konkurrenter fanns med i startfältet. Till synes var jag en av de få bland de tävlande, som var helt skadefri under tävlingen. Resultatet visade sig också ganska snabbt, ty av de fem som försökte på höjden 1.20m, var det bara jag och finnen Wichman som klarade denna. Efter 1.22m var jag ensam kvar och kunde notera 1.27m som mitt segerresultat.

Trots att jag var trött efter det myckna hoppandet hade jag ändå åtminstone två mycket bra försök på 1.29m. Men det viktigaste var att vinna detta mitt 10:e VM-guld, varav 2 erövrats inomhus. Jag upplevde detta VM som ett av mina allra roligaste mästerskap mycket beroende på den glädje och den folkfest, som jag fick uppleva bland de nästan 9 000 deltagarna från hela världen.

Trängseln på de många bussarna, som förde oss till de tre Stadionarenorna, där tävlingarna pågick, var visserligen enorm, men ändå visades det inga irriterade miner. Vi alla upplevde det som en stor favör att kunna vara med och delta i dessa mästerskap.

Nils-Bertil Nevrup

STADSKANSLIET

Örebro

www.orebro.se

Tankar runt ord inom idrotten

Redan 1852 lär ordet **klockren** ha använts inom svenska språket. Det var i samband med en boxningsmatch det kom: **”Han träffade motståndaren med en klockren höger”**.

Klockren är ett uttryck som säger allt. Det kommer ursprungligen från den rena klangen i en kyrkklocka, men ordet används i överförd betydelse. Det är nu inte boxarens käke som klingar när den träffas, men träffen är lika ren som klangen i en kyrkklocka. Under åren har ordet varit väl använt inom sportjournalistiken som en självklar glosa. **”Gunnar Nordahl sköt en klockren vristspark i krysset eller i värsta fall i trävirket”** Apropå detta kan ribban och stolparna i ett fotbollsmål kallas trävirket, fast målramen sedan länge tillverkas i metall.

Nya språkvanor breder ut sig bland idrottens journalister. I fotboll springer man inte längre, **”man tar en löpning”**. Att springa rakt mot mål är att ta en **”djupledslöpning”**. Helst skall sedan löparen **”ta skott”**, det vill säga skjuta mot mål. Fotbollsplanen heter nu för tiden **”banan.”**

att ta **”burskydd”**. Passning heter **”passet”** och området framför målet kallas för **”slottet”**, som inte har något med kungligbostad att göra utan kommer från engelskans **slot** d.v.s. springa eller öppning.

Beteendet att tackla en motståndare kallades så sent som under årets VM för **”att gå in i kroppen”** eller helt kort **”att kroppa”**. Och så har vi ju allt tjat om boxplay, powerplay, numerärt underläge respektive överläge och så vidare i oändlighet.

Har ni förresten tänkt på att dessa tankar började med uttrycket **klockren**. Motsatsen måste enligt mitt sätt att se det vara de klanger som sprids över Stortorget i Örebro varje dag och kommer från det något anspråksfulla klockspelet där. Den slinga av toner, som strömmar ut över vårt vackra torg torde helt enkelt vara så långt från klockrent man kan komma.

Källa: Staffan Bengtsson och Göran Willis bok ”K-märkta ord.”

Bertil Cajdert

Även ishockeyspråket har fått nya ord och uttryck

Ur lilla boken med Sportgrodor

Samuel Paulsson (redaktör)

”Numera har man tagit bort slantsinglingen, som ju var väldigt slumpartad.”

(Thomas Nordahl)

”Hade jag vetat vad offside heter på engelska hade jag sagt det till domaren.”

(Kjell Svensson)

”Fyra minuter före matchen får Vicenza in kvitteringen.”

(Thomas Nordahl)

”Bägge kan vinna loppet, men inte samtidigt.”

(Bo Hansson)

”Problemet med de svenska backarna är att de backar baklänges.”

(Curre Lundmark)

”Vi hade dom på gaffeln, men glömde knyta till.”

(Rolf Zetterlund)

”Målvakten hade varit helt chanslös om den pucken gått i mål.”

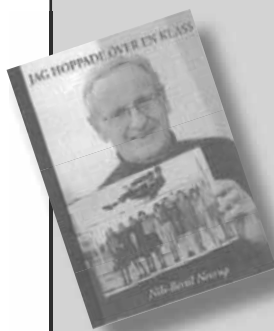
(Lasse Kinch)

”Ingen match är spelad förrän den är slut.”

(Kent Forsberg)

”Bör verkligen tjejer hålla på med damfotboll?”

(Katarina Sjöberg)

Jag hoppade över en klass

är titeln på en memoarbok som **Nils-Bertil Nevrup** skrivit. Nils-Bertil är väl känd för våra medlemmar, sedan han besökte oss på en caféträff 2005. I sin bok berättar han om sitt idrottsliv som höjdhoppare, som började för 70 år sedan och som

fortfarande i högsta grad pågår. Nils Bertil är i dag 81 år gammal. Boken "Jag hoppade över en klass" kostar 185:- + porto och kan beställas direkt från Nils-Bertil på telefon 0476-714 70 eller e-post: nevrup@swipnet.se eller ivar.söderlind@soc.umu.se.

T.T På Språng

Idrottsgiganten och kulturkämpan **Torsten Tegnér** som gick bort för 30 år sedan hyllas i en vänbok, **T.T På Språng**.

I boken medverkar 25 T.T-vänner med minnesglimtar, bland dem Anders Andersö (Tecknar- Anders) Henning Sjöström, Jolo, Karl Gerhard, Bengt Ahlbom, Bobby Byström och nära vännen Arne Argus, som också sammanställt den.

Arne Argus, som har spelat en framträdande roll i svensk bandy liksom i övrig svensk idrott, var en våra hedersgäster vid invigningen av utställningen "Berättelsen om Orvar Bergmark".

En mycket intressant och läsvärd bok som kostar 250 kronor och kan beställas direkt av: Arne Argus, Drottninggatan 2, 582 25 Linköping eller per telefon 013-10 35 10.

Julbord runt Östersjön!

Julbords-
kryssningar fr
360:-/p
Kod: SJUL

Följ med på våra härliga julbordskryssningar 22/11-23/12 runt hela Östersjön. Tallinn och Helsingfors fr 479:-, Riga fr 379:-, Åbo/Silja Festival från 360:-. Årets nyhet: Julbordskryssning med Julshow, 9 specialavgångar med Silja Festival fr 395:-. Medverkande bl a: Mikael Rickfors, Sara Löfgren, Jan Johansen. Njut av julen ombord – upplev mysiga julmarknader iland.

Bokning: 08-22 21 40
www.tallinksilja.se

För fartygsvisning maila:
meetings.swe@tallinksilja.com

Prisex gäller utvalda dagar 22.11-23.12 2007.

Är idrotten en religion?

Är idrotten en religion? Nej, svarar säkert somliga aningen förskräckt. Eller den borde åtminstone inte vara det. Idrotten är ju en lek, medan religionernas fokus ligger på kontakten med en Gud bortom våra vanliga sinnen. Och i förlängningen vårt livs ”rätta levande” i ett gåtfullt universum. Ett liv som kräver en etik och moral och ett högre mål för att få en mening. Där står sig idrotten slätt.

Spelare gör korstecknet

Åtminstone är det den traditionella inställningen, vilken inte hindrar att många idrottare och ledare är religiösa i någon mening. Det är lätt att konstatera på ett ytligt plan. Vi ser ständigt på tv-skärmen hur fotbollsspelare, till exempel i italienska serie A, på väg in och ut ur matcherna vid byten gör kors-tecknet och ibland böjer sig för att beröra planens gräsyta.

Bollspel på 1500-talet f Kr

Men ur ett idrottshistoriskt perspektiv känns inte frågeställningen så främmande eller irrelevant. I en del äldre kulturer tycks olika bollspel ha varit en viktig del i den religiösa kulturen, till exempel i Mexiko och Centralamerika redan på 1500-talet f Kr. Och i antikens Grekland låg de första tävlingsplatserna vid tempelområden.

Helgonet Maradona

I modern tid finns det vidare exempel på att spelare blivit religiösa symboler, rent av gudalika. Diego Maradona, till exempel, har blivit ett helgon i Neapel och religiös kultfigur i Sydamerika. Av vissa hinduer i Indien betraktas brassen Ronaldo som en gud i fotbollsskor hemmahörande under gudinnan Durga.

Två intressanta böcker

Det finns alltså många förbindelser mellan religion och idrott på flera plan. Men det vore förstås förmätet att ens försöka besvara den inledande frågan. I stället vill jag peka på två intressanta böcker: religionsvetaren Magnus Engstands ”Fotboll och religion (Propius) och teologen och filosofen Mikael Lindfelts ”Meningskapande

idrott: livsåskådningsrelevanta perspektiv och empiriska kontraster”, (Nya Doxa).

Engstand är Gaisare och hans bok är populärt skriven och ger många nya inblickar i fenomenet fotboll. Lindfelts vetenskapliga verk tar sin utgångspunkt i ett citat av baron Pierre de Coubertin, den moderna olympiadens fader, att ”i likhet med den urgamla idrotten är modern idrott en religion, en tro, en passionerad andlig rörelse” (Min översättning).

Lindfelt vänder och vrider på frågeställningar och definitioner i ljuset av modern humanistisk vetenskap och en stor beläsenhet. Dessutom bygger hans bok på djupintervjuer med ett urval av Finlands främsta elitidrottare och tränare, inalles 21 stycken. Han skriver klart och resonande men boken är teoretiskt krävande. En av de mest fascinerande böcker jag läst på år och dag och som jag inte på något sätt är klar med än.

Dixie Eriksson

Structor

HULTHÉN STRÅTH

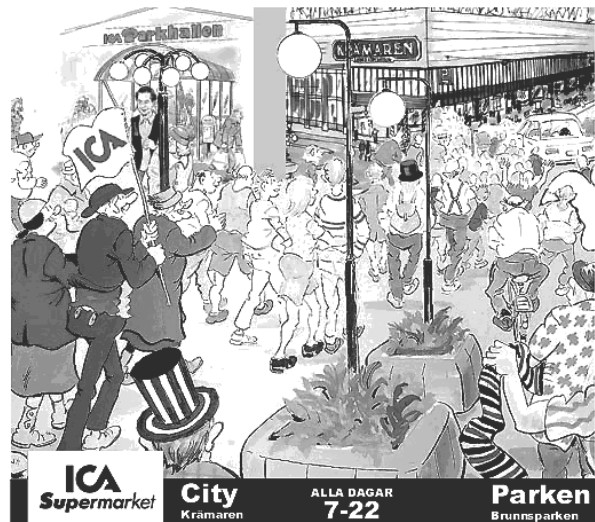
Structor är ett konsultföretag som erbjuder tjänster inom byggprojektering, bygglösning och miljöteknik

019-676 26 00

Fax 019-676 26 29

www.structor.se • structor@structor.se
Bettorpsgatan 10, 703 69 Örebro

VÄLKOMMEN!

Folksam®

www.folksam.se

Carlsson Bil

Månd-fred 9-18 Lörd 10-14
Kyrkvägen 63, Lillån 019-16 43 80
www.carlsson-bil.bmw.se

Fullsatt årsmöte 2007

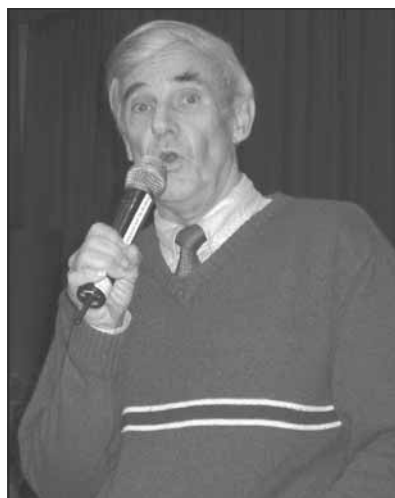
Vanligtvis har föreningar och sällskap problem med att få medlemmarna till sina årsmöten.

Örebro Läns Idrotthistoriska Sällskap är dock ett undantag. Sällskapet höll sitt årsmöte på Alnängsskolan den 21 mars, och redan en dryg timme före mötets början hade de flesta kommit och låtit sig väl smaka av förplägnaden.

Så här är det vid alla våra möten, vilket inte är konstigt med tanke på den här kvällens gäster, **Bosse Hansson** och **Lena Jonssons dansare**. Att dessutom årsmötesförhandlingarna som vanligt flöt snabbt, effektivt och på ett trevligt humoristiskt vis, kan vi tacka rutinerade mötesordföranden **Raul Björk** för.

Under året har **Asta Skaremark** tvingats avsluta sitt arbete i styrelsen och aktivitetskommittén. Tyvärr hade Asta inte möjlighet att närvara vid årsmötet, när Rolf Hallgren framförde Sällskapets tack för hennes värdefulla insatser. Som ny ledamot i styrelsen valdes **Bo Astvald**.

Efter förhandlingarna var det dags för **Lena Jonssons dansstudio** från Hallsberg. Tre ungdomar med fina internationella meriter (bl a pallplaceringar i VM-tävlingar) visade upp ett antal danser.

Bosse Hansson

Varma applåder visade att publiken uppskattade uppvisningen.

Så var det dags för **Bosse Hansson** att äntra scenen. Bosse har ett brett register. Under sin mer än 50 år långa karriär som sportjournalist har han upplevt inte bara idrotthistoria utan även radio- och tv-historia, som han förmedlade på ett mycket trevligt och ödmjukt sätt.

Kurt Löfvenhaft

Två bandyålskare - Bosse Hansson och Olle Säw.

Riksidrottsförbundet delade ut förtjänsttecken

Lördagen den 12 maj hade Örebro och vårt Sällskap besök av 150 gäster från hela landet, inbjudna av Riksidrottsförbundet. 101 av de inbjudna, bland dem **Kurt Fredriksson**, **Birgitta Lindahl** och **Lars Stenman**, belönades på kvällen med förtjänsttecken som tack för stor insats inom Svensk idrott. Dessförinnan besökte gästerna vårt Idrottsmuseum.

Thomas Eklund från SISU berättade om Orvar Bergmarks idrottsliv och visade filmen från invigningen av Orvar-utställningen och Rolf Hallgren visade vårt museum. Många uppskattande ord uttalades av dem som besökte oss.

Kurt Löfvenhaft

Två välkända gäster - Pelle Svensson och "Bengan" Johansson.

Rolf visade museet.

Höstens första caféträff

Vid höstens första caféträff hade vi ett mycket uppskattat besök av Åke "Bajdoff" Johansson och mångkunnige idrottsentusiasten Tomas Junglander. Med stor kunskap och humor serverade Tomas och Bajdoff fotbollsnostalgi på hög nivå. Intressanta och sakkunniga synpunkter med inblickar i VM-dramatiken -58 och i fotbollens vardag under fotbollens storhetstid på 1950- och 1960-talen gjorde att den 100-faldiga publiken stortrivdes.

Här serverar Tomas Junglander ytterligare synpunkter.

VAD IDROTTEHÄR LÄRT MIG

I en tid när pengarna styr och egoismen breder ut sig inom idrotten. När idrottsmän mera tänker på sig själva än konsekvenserna för laget. När idrottsledare kommer med utspel som främst ska påverka deras yrkeskarriär. Då är det viktigt att framhäva starka, trygga och rakryggade personligheter som Åke "Bajdoff" Johansson och Orvar Bergmark. Mitt syfte med min presentation är att visa att man också kan lyckas som idrottsman när man samtidigt är "en djävul på att vara människa".

Det fanns en trygghet och en aura kring Bajdoff. Vi som var unga såg det. Det var därför som så många av oss såg upp till honom och försökte

efterlikna honom. Det var därför som han var den självklara ledaren på planen och den naturliga lagkaptenen.

När vi studerar viktiga landskamper mellan 1955-1965 kan vi konstatera att Sverige i regel undvek förluster när Bajdoff spelade medan vi förlorade när han saknades - som i VM finalen 1958 och i de katastrofala förlusterna mot Schweiz i VM kvalet 1961.

Han om någon personifierar IFK Norrköpings stora framgångar, inte minst genom ett effektivt samarbete med målvakten Bengt "Zamora" Nyholm. Dom kunde varandra utan och innan efter fler än 500 matcher tillsammans. Förmodligen Sveriges mest kompletta radarpar någonsin!

Christer Lööv passade på att ta ännu en autograf.

BraData

Höstresan 2007

Rekordintresse

Besök på Stadion och Riksidrottsmuseet med guider som Lars-Gunnar Björklund och Gunilla Lysén gjorde att intresset för årets höstresa blev rekordartat. Över 140 idrottsentusiaster (tre bussar) fick uppleva en mycket intressant och lärorik dag i Stockholm.

Stadion och Riksidrottsmuseet

Genom Gunilla och Lars-Gunnar fick vi oss till livs både intressant historia, skojiga anekdoter och en och annan skröna om Stockholms Stadion, vilket blev mycket uppskattat.

Efter en god lunch på Villa Källhagen blev det besök på nya Riksidrottsmuseet som normalt har stängt på måndagar, men denna måndag var museet öppet enbart för oss. På museet finns mycket att beskåda. Tyvärr medgav tiden inte några närmare studier, men klart är att många av oss kommer att besöka Riksidrottsmuseet på nytt.

Lars-Gunnar i högform

Höstresan 2007 kommer vi att minnas med glädje inte minst tack vare Lars-Gunnar Björklund.

Han välkomnade på Stadion, och han underhöll oss med idrottsminnen under lunchen och på Riksidrotts-museet. Därefter fortsatte han till Globen där DIF mötte ÖSK i handboll. För Lars-Gunnar blev det en heldag ägnat åt Örebro och hela tiden med humöret på topp.

Heders åt Lars-Gunnar och heders även åt Sven-Åke Dahlberg och Bosse Astvald som arrangerade resan.

Kurt Löfvenhaft

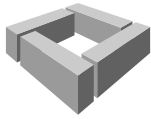

Nu blir vår villaförsäkring ännu roligare!

Nu har vi sänkt priset på villaförsäkringen igen.
Läs mer på lfbergslagen.se eller ring 019-19 46 00

 Länsförsäkringar
Bergslagen
Bank & Försäkring

LÄNSGÅRDEN

– en värd för alla!

Länsgården Fastigheter AB

Telefon 019-602 39 70
e-post: info@lansgarden.se
www.lansgarden.se

trio tryck

www.triotryck.se

www.olif.se

SISU
Idrottsutbildarna

Vi placerar hyresgästen i centrum.

Telefon 019-100 100 • www.asplundsfastigheter.se

asplunds
FASTIGHETER

Rallyskogen

*Ett vitt moln
rör sig över vägen
snö, isbitar sprutar
över granar och buskar
i vinterskogen,
i sommarskogen
ett annat moln
stenar, grus, damm
som om färg sprutats
över enar och träd
men lika i årstiderna
är motorvrålet
olika växlar stämmer ljudet
men största skillnaden
skapas av farten
inte av motorerna
Stig Blomqvist märks
farten och rytmen
visar vem Mäster är*

*Arne Upling
30/5 -07*

Två världsmästare på scenen när utställningen om Stig Blomqvist invigdes

En minnesvärd dag

Den 29 juni 2007 blev en minnesvärd dag för Stig Blomqvist. Dels gick han upp ledningen i Midnatts-solsrallytt, dels avslutade han dagen med att i strålände kvällssol inviga utställningen om sin egen otroliga rallykarriär.

Inramningen av invigningen blev värdig en världsmästare, med stor folkfest när Midnattssolsrallyt hade målgång vid Slottet i Örebro och stor fest vid Läns museet, där publiken i väntan på Stig Blomqvist läskade sig med cider och salta pinnar samtidigt som de underhölls med härlig musik av Olle Söderlunds välkända kvintett.

Strax innan utsatt tid och direkt efter målgång kom rallykungen körades i sin rallybil genom Slottsparken. När han klev ur bilen på Engelbrekts gatan (tillfälligt avstängd) kom meddelandet om att han gått upp i ledning vilket naturligtvis utlöste en stor och varm applåd.

Två världsmästare på scenen

Med några korta och välvalda ord av vår ordförande Rolf Hallgren och Mia Uddén från Läns museet hälsades alla välkomna, varefter invigningsvärden Sveneric Eriksson tog över genom att intervjua Stig och berätta skojiga episoder som de upplevt tillsammans. Stig som tävlat i snart 50 år, hade mycket att berätta. Publiken fick se och höra en ny

sida av honom: han är inte bara rallyförare han är också en god underhållare.

I publiken upptäckte Sveneric en annan världsmästare - Björn Waldegård, som kallades upp på podiet, där han på ett ödmjukt (?) och trevligt sätt tackade för att Stig påbörjade sin proffskarriär några år senare än han själv, vilket gjorde att han i under några år kunde härja fritt utan större konkurrens. Det blev annat senare när Stig på allvar gav sig in i leken.

Grattis till en fin utställning

Rolf Hallgren förklarade utställningen för invigd, Stig klippte bandet och därefter blev det tillfälle att se utställningen som visar en del Stig Blomqvist unika framgångar inom bilsporten.

Bland besökarna fanns rallyexperten och Saabmuseets chef, Peter Bäckström, som levererat en stor del av utställningens bild- och filmmaterial. ”Grattis till en fin utställning! Jag är mycket imponerad och jag kommer tillbaka. Då ska jag ta mig god tid att se allt detta ”, blev hans slutkommentar.

Kul tycker vi.

Kurt Löfvenhaft

Björn Waldegård kallades också upp på scenen.

Billyft

Möte med Stig utanför museet.

Stig klipper bandet till sin egen utställning.

REKORDS

Sammlaralbum 17/5-56

Acke är född i Katrineholm. Sin första riktiga idrottsuppföstran fick han dock i Örebro. Med sitt fina bollsinne hemförde han flera junior-DM i olika bollgrenar.

Ett tag såg han ut att bli en stor löparstjärna. Han håller fortfarande ungdomsrekordet på 1.000 m i Westermalm's IF och i ungdomstävlingar har han slagit landslagsmännen Rolf Gottfridsson och Hasse Ring.

Sedan Acke kom till Stockholm, slog hans balltalanger rikigt ut i full blom: som 17-åring blev han svensk mästare i handboll och var allsvensk en säsong i IFK Lidingsö.

I ishockey var han med i den allsvenska dansen en säsong i Atlas-Diesel.

I bandy har han tre allsvenska säsonger, en för Hammarby och två för AIK.

Men fotboll är dock hans främsta gren. Två gånger i ungdomslandslaget och en gång i B-landslaget har det blivit hittills.

Via Djurgårdens A-lag — vänskapsmatcher — och Hammarby div. II-spel kom han till...

... AIK, där han nu är en strålande ytterpelare.

Och ändå får han tid över för sin familj och sitt jobb som strumpförsäljare.

Axel Eriksson

AIK

BESÖK VÅR HEMSIDA!

Den ger information om Sällskapetets alla aktiviteter.

Adressen är:

www.olis.nu

